

Rokovalo predsedníctvo IOZ

Na svojom druhom rokovaní sa 26. marca t.r. zišlo v Bratislave Predsedníctvo Integrovaného odborového zväzu. V úvode bola prerokovaná *správa o odborovej kontrole v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci*. Táto pravidelná výročná správa je spracovaná na základe rozhodnutia orgánov KOZ SR a podľa jej metodiky. Jej účelom je poskytnúť komplexný pohľad na BOZP z pozície odborov ako súčasť celkového dokumentu v tejto oblasti za SR, ktorý prerokuje vláda SR.

V správe je zdôvodnené opodstatnenie odborovej kontroly z hľadiska starostlivosti, prevencie, výchovy zamestnancov a využitia prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre odborovú kontrolu. Správa pozostáva z troch samostatných správ, pretože v roku 2008 ešte samostatne pôsobili odborové zväzy TOK, DOPRAVA a STAVBA. V správach sa konštatuje, že v oblasti BOZP došlo k výraznému zlepšeniu, čo potvrdzuje aj fakt, že nebol zaznamenaný ani jeden smrteľný pracovný úraz a „iba“ štyri závažné pracovné úrazy (1 v odvetví TOK, 3 v odvetví stavebníctva). Napriek tomu treba poukázať, že ešte pretrvávajú zo strany niektorých zamestnávateľov laxný a formálny prístup k problematike BOZP. V opatreniach pre rok 2009 sa v správach odporúča razantnejšie vplyvať na odstránenie nedostatkov a prípadné porušovanie noriem, predpisov a zákonov zo strany zamestnávateľov riešiť neodkladne.

Na túto správu nadväzoval ďalší materiál *Plán kontrol v oblasti BOZP v roku 2009*, ktorý pre IOZ pripravili I. Kucová, K. Baláž, P. Láriš, zväzoví inšpektori bezpečnosti práce a M. Lukáčová. Predsedníctvo IOZ chválilo bez pripomienok predložené správy a tiež plán kontrol v oblasti BOZP pre rok 2009.

Ďalšie materiály, ktoré súvisia s rokovaním Snemu IOZ predsedníctvo zobralo na vedomie a odporučilo na schválenie v sneme. Sú to *Hlavné úlohy IOZ na obdobie 2009–2010*, balík vnútrozväzových predpisov – *statúty, zásady, poriadky*.

V ďalšom predsedníctvo prerokovalo *návrh rozpočtu IOZ* na tento rok. Materiál zobralo na vedomie a odporučilo schváliť ho v sneme. Predsedníctvo tiež prerokovalo koncepciu zväzovej tlačoviny a stožňilo sa s predloženým návrhom na vydávanie časopisu a zriadenie zväzovej web

stránky. Predsedníctvo schválilo zväzový časopis, jeho vnútornú stavbu a Radu pre zväzové média. Zväzový časopis je nekomerčnou a nepredajnou periodickou tlačou odborového zväzu. Plní informačnú a metodickú úlohu smerom k funkcionárskemu aktívu. Do časopisu prispievajú funkcionári na všetkých úrovniach odborovej štruktúry, členovia a zamestnanci IOZ. Časopis je otvorený pre všetkých, ktorí chcú svoj názor tlmočiť iným.

Predsedníctvo prerokovalo a zobralo na vedomie *Volebný poriadok IOZ*. Odporučilo snemu tento poriadok schváliť. Predsedníctvo v ďalšom prerokovalo obsahovú a organizačnú prípravu rokovania Snemu IOZ, ktorý v zmysle harmonogramu zasadnutí orgánov odborového zväzu v tomto roku sa zídze 23. apríla. Rokovať bude v Bratislave od 10.00 hod. v sídle KOZ SR na Odborárskom námestí č. 3. Snem je svojim obsahom veľmi dôležitý pre naplnenie zjazdových uznesení, pre zabezpečenie funkčnosti zväzu a pre plnohodnotnú činnosť samotných základných organizácií.

Predsedníctvo tiež zobralo na vedomie prípravu spomienkového dňa na obeť pracovných úrazov, ktorý tak ako po iné roky bude v závere apríla. Predsedníctvo prerokovalo aj organizačno-technickú prípravu na oslavy 1. mája a schválilo účasť IOZ na verejnom zhromaždení občanov a členov odborov.

Predsedníctvo schválilo zápis novej základnej organizácie IOZ, ktorá vznikla v priemyselnom parku v Nitre v s.r.o. ERNST KELLER a má 24 členov. Schválilo aj výmaz zaniknutých základných organizácií IOZ v s.r.o. ZEOCEM Bystré, a.s. ZEKON, závod Humenné, v s.r.o. LUKO K Stará Lubovňa, v s.r.o. STAVOMONTÁŽE Prievidza a v s.r.o. M+V Prievidza.

V časti rôzne predsedníctvo prerokovalo aktivity zväzu v medzinárodnej oblasti, informácie o činnosti Konfederácie odborových zväzov a úlohy prijaté v „*posolstve sociálnych partnerov ATOP SR, ZKOP SR a IOZ – sekcia TOK*.“

V závere rokovania sa predsedníctvo venovalo aj problémom s likvidáciou firmy TATRASVIT.

Najbližšie rokovanie predsedníctva bude 26. júna.

Rokoval

Snem konfederácie odborových zväzov

25. marca rokoval v Bratislave Snem KOZ SR. Zástupcovia terajších 31 odborových zväzov, ktoré sú združené v odborovej centrále posudzovali nielen rýdzo odborárske problémy, ale predovšetkým tie, ktoré teraz hýbu celou spoločnosťou, to zn. problémy globálnej krízy v finančnom a hospodárskom sektore.

Členovia snemu schválili *správu o činnosti Predstavenstva KOZ SR za obdobie od predchádzajúceho snemu*. Posúdili stav členskej základne k 30.9.2008 a na základe tohto rozhodli o počte mandátov jednotlivých OZ v Sneme KOZ SR od 1. 1. 2009. Potvrdili vo funkcii zvolených predsedov regionálnych rád KOZ SR (Nitriansky kraj, Mirko Januška – IOZ, Žilinský kraj, František Švaňa – IOZ, Prešovský kraj, Jarmila Frolichová – IOZ). Snem zobral na vedomie *postoj KOZ SR k navrhovaným opatreniam vlády a návrh Konfederácie na riešenie krízy; správu o plnení uznesenia snemu vo vzťahu k IVO Sládkovičovo; stanovisko revízorov účtov k čerpaniu rozpočtu konfederácie za rok 2008; stanovisko revízorov účtov k návrhu rozpočtu KOZ SR na rok 2009*. Snem zvolil rozhodcovský senát konfederácie na obdobie štyroch rokov (10 členov).

V ďalšom snemu schválil hlavné úlohy KOZ SR na rok 2009, čerpanie rozpočtu za rok 2008, rozpočet KOZ SR na rok 2009, členov Hospodárskej a sociálnej rady na obdobie 2009–2012, novelizáciu rokovacích poriadkov orgánov KOZ SR, zásady hospodárenia KOZ SR. Členovia snemu schválili aj návrh na usporiadanie verejného zhromaždenia občanov pri príležitosti 1. mája.

Členovia snemu v závere akceptovali informácie o usporiadaní Pietneho spomienkového zhromaždenia pri príležitosti svetového dňa prevencie chorôb z povolania a pracovných úrazov a o použití štátnej účelovej dotácie na výberovú rekreáciu seniorov v roku 2009. Na záver rokovania snemu bola predložená informácia o pripravovanej „euromani-festácii 2009 v Prahe.“

-dg-

SNEM INTEGROVANÉHO ODBOROVÉHO ZVÄZU

Na konci mesiaca apríla sa zídu na svoje prvé rokovanie členovia Snemu IOZ. Snem ako najvyšší volený ústredný orgán odborového zväzu medzi zjazdami má významné kompetencie a preto sa očakáva maximálna účasť jeho členov.

Snem prerokuje hlavné úlohy odborového zväzu na obdobie 2009-2010, organizačný a kompetenčný poriadok, volebný poriadok, štatúty, poriadky a zásady IOZ nevyhnutné pre jeho činnosť. Pochopiteľne členovia snemu sa budú zaoberať aj rozpočtom zväzu na tento rok.

Druhou dôležitou oblasťou, ktorú členovia posúdia budú hlavné dokumenty pre činnosť základných organizácií odbo-

rového zväzu. Na tomto rokovaní sa uskutočnia tiež voľby zástupcov IOZ do Snemu KOZ SR. Z pohľadu na obsah rokovania snemu je zrejmé, že ide o rozhodujúci krok na ceste k naplneniu predsavzatí, ktoré viedli k integrácii odborových zväzov na sklonku minulého roka.

Na rokovanie sú pozvaní predstavitelia vlády, niektorých ministerstiev, sociálni partneri zo zamestnávateľskej sféry, funkcionári KOZ SR ako aj odboroví partneri IOZ z Českej republiky. Začiatok rokovania snemu je stanovený na 10.00 hod. Rokovať sa bude v Bratislave v budove KOZ SR na Americkom námestí.

-d-

Aktivity v oblasti odvetvových tripartitných vzťahov

19. februára 2009

Na spoločné rokovanie tripartitnej Rady Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, Integrovaného odborového zväzu a Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska boli predložené *vyhodnotenie plnenia úloh tripartitnej rady, informácie o účasti MVRR SR na výstavách a veľtrhoch a o návrhu nových úloh výskumu a vývoja pre rok 2009*, ktoré sociálni partneri zobrali na vedomie. Schválili časový a obsahový plán rokovaní tripartitnej Rady v zmysle ktorého bude rada rokovať ešte štyrikrát v tomto roku. Na rokovaní Rady bola na návrh IOZ diskutovaná problematika hospodárskej krízy. Sociálni partneri sa zhodli na niektorých odporúčaníach pre vládu SR na eliminovanie dopadov krízy v odvetví stavebníctva.

Na toto rokovanie Rady predložil ZSPS *analýzu príčin nerovnovážneho stavu v postavení a počte zamestnancov v porovnaní s počtom živnostníkov v stavebníctve SR z ktorej vyplýva, že „v celkovom hospodárskom rozmere má fenomén živnostenskej práce všeobecne narastajúcu tendenciu, keď v minulom roku bolo zo všetkých zamestnancov v SR okolo 15 % živnostníkov. Osobitne sa tento druh práce využíva v stavebníctve.“* V analýze sa okrem iného konštatuje, že „všeobecne boli robené opatrenia zo strany štátu, aby veľká neza-

mestnanosť v danom období bola znížená vytváraním nových živností.“

Zaznamenal: G. Dudinský

19. marca 2009

Prvá odvetvová tripartita MDPT SR v tomto roku v sekcii cestnej dopravy a pozemných komunikácií za účasti sociálnych partnerov zamestnávateľských zväzov, Únie dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a odborárov IOZ i OZ KOVO posúdila aktuálny stav predpisov a pripravovanej legislatívy cestnej dopravy v Európskej únii a tiež problematiku noviel zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave a zákona č. 462/2002 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave.

Sociálni partneri sa nevyhli ani problematike dopadov finančnej a hospodárskej krízy na trhu cestnej dopravy. Podporili návrh opatrení na zmiernenie jej dopadov na cestnú osobnú a nákladnú dopravu.

Zaznamenala: G. Pobjecká

25. marca 2009

V zmysle svojho plánu sa v závere marca zišla na rokovaní odvetvová tripartita MDPT SR v oblasti cestného hospodárstva. Sociálni partneri MDPT SR, Slovenská správa ciest, Národná

diaľničná spoločnosť, Únia dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a IOZ prerokovali viacero informácií a materiálov „z dielne“ MDPT SR.

Po obsiahlej rozprave zobrali na vedomie *informácie o kontrakte medzi Ministerstvom dopravy a Slovenskou správou ciest a o dohode medzi MDPT SR a Národnou diaľničnou spoločnosťou, o projekte zavedenia elektronického mýta, o údržbe ciest I. triedy a predbežnú informáciu o fúzii NDS, a.s. a SSC Bratislava.*

Rada zobrala tiež na vedomie Hlavné úlohy cestného hospodárstva v roku 2009. Po hodnotení plnenia KZVS na rok 2009 pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z.z. sociálni partneri zobrali na vedomie toto priebežné hodnotenie. Aj na rokovaní tejto rady bola predložená informácia o dopadoch finančnej a hospodárskej krízy na zamestnávateľské subjekty s dôrazom na zamestnanosť. Sociálni partneri zobrali informáciu na vedomie a odporučili aby sa minister DPT SR stal riadnym členom Rady vlády pre riešenie finančnej a hospodárskej krízy.

V závere rokovaní rady M. Brodzianska (IOZ) upozornila na úlohu *zorganizovať spoločné pracovné rokovanie k uplatňovaniu zákona č. 462/2007 Z.z.*

Zaznamenala: G. Krchňáková

BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI

V súvislosti so správou o odborovej kontrole v oblasti BOZP boli zväzovými inšpektormi načrtnuté zväzové priority pre túto činnosť v roku 2009. Vychádzajú zo skutočností, ktoré sú uvedené v správe a mali by podporiť naplnenie záverov prvého zjazdu IOZ pre oblasť BOZP.

Ide o tieto priority:

- Kontrolnú činnosť orientovať na zabezpečenie úloh prijatých prvým zjazdom IOZ a šiestym zjazdom KOZ SR. V tomto pôsobiť priebežne a cielavedome.
- V kontrolnej činnosti dbať na dodržiavanie prijatých záväzkov v kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa.
- V kontrolnej činnosti sa zamerať na uplatňovanie nového systému riadenia ochrany zdravia a na informovanosť zamestnancov o právach a povinnostiach vyplývajúcich z legislatívy o BOZP.
- V súvislosti s najčastejšími nedostatkami, ktoré sa pri kontrolnej činnosti vypukle prejavujú pozornosť sústrediť na problémy organizačného a technického charakteru, na zabezpečenie, resp. zriadenie Pracovnej zdravotnej služby a jej

spoluprácu s Bezpečnostno-technickou službou, na nízku aktivitu zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť, na nadčasovú a nočnú prácu na rizikových pracoviskách a na poskytovanie i používanie OOPP.

- Pri opakovanom porušení ustanovení Zákonníka práce a Zákona o BOZP oprieť sa o ustanovenie § 239 písm. e) ZP.
- Účinne motivovať zamestnávateľov na plnenie povinností voči zamestnancom, ktorí spĺňajú podmienky pre rekondičné pobyty v spolupráci s Pracovnou zdravotnou službou.
- V spolupráci so zamestnávateľmi zvyšovať dôraz na rešpektovanie platných noriem BOZP.
- Konzultačnú a kontrolnú činnosť využívať na zisťovanie skutkového stavu v BOZP na pracoviskách a získané poznatky neodkladne riešiť so zamestnávateľmi.
- Poskytovať adekvátnu pomoc odborovým organizáciám v oblasti vzdelávania zástupcov zamestnancov pre BOZP.
- V orgánoch IOZ vyhodnotiť plnenie priorít v BOZP.
- Vypracovať metodiku pre odborové organizácie pre uplatňovanie priorít v BOZP na pracoviskách.

(Zdroj: Správa o...BOZP)

Práca nadčas

Kedy môže zamestnávateľ nariadiť prácu nadčas ?

Prácu nadčas môže zamestnávateľ nariadiť len v prípadoch prechodnej a naliehavej zvýšenej potreby práce, alebo ak ide o verejný záujem, a to aj na čas nepretržitého odpočinku medzi dvoma zmenami, prípadne za podmienok ustanovených v § 94 ods. 2 až 4 aj na dni pracovného pokoja. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma zmenami sa nesmie pri tom skrátiť na menej ako osem hodín.

Práca nadčas nesmie presiahnuť v priemere osem hodín týždenne v období

najviac štyroch mesiacov po sebe nasledujúcich, ak sa zamestnávateľ so zástupcom zamestnancov nedohodne na dlhšom období, najviac však na 12 mesiacov po sebe nasledujúcich. V kalendárnom roku možno nariadiť zamestnancovi prácu nadčas v rozsahu najviac 150 hodín.

Do počtu hodín najviac prípustnej práce nadčas v roku sa nezahŕňa práca nadčas, za ktorú zamestnanec dostal náhradné voľno, alebo ktorú vykonával pri

- naliehavých opravárenských prácach alebo prácach bez ktorých vykonania by mohlo vzniknúť nebezpečenstvo pracovného úrazu alebo škody veľkého rozsahu podľa osobitného predpisu,
- udalostiach podľa osobitného predpisu, kde hrozilo nebezpečenstvo ohrozujúce život, zdravie alebo škody veľkého rozsahu podľa osobitného predpisu.

Svetový spomienkový deň pracujúcich

Na základe výzvy Medzinárodnej konfederácie slobodných odborov a Komisie OSN pre trvale udržateľný rozvoj sa od roku 1995 traduje 28. apríl ako „spomienkový deň pracujúcich.“ V tento deň sa viac ako inokedy prejavuje solidarita a podpora práv zamestnancov na ochranu života pri práci, práva na bezpečnú a zdravie nepoškodujúcu prácu. Spomienka na tých, ktorí prišli o život a zdravie pri výkone svojho povolania nabáda permanentne na všetkých úrovniach odborovej práce presadzovať skvalitňovanie pracovných podmienok pre zamestnancov a nepripustiť podceňovanie tejto mimoriadne dôležitej oblasti.

Zmyslom tejto spomienky v našich podmienkach je poukázať

na pracovné úrazy a choroby z povolania, ktorým sa dá predchádzať. Je to kampaň, ktorou odborové organizácie chcú „zobudiť“ všetkých zainteresovaných na zlepšovanie ochrany práce.

Prvé spomienkové zhromaždenie usporiadala KOZ SR 29. apríla 1996. Aj v tomto roku takáto pietna spomienka bude 29. apríla o 14. hod v sídle KOZ SR v Bratislave, kde sa tiež zúčastnia hostia – zástupcovia vlády SR, zamestnávateľských organizácií a združení, zástupcovia odborových zväzov. Plamene sviečok, ktoré prítomní zapália budú horieť na znak úcty k práci a ako prejav solidarity miliónov odborárov na svete.

-d-

TRADÍCIA NEPRERUŠENÁ

Je to na neuverenie, ale je to tak: ojedinelá súťaž študentov stredných odborných škôl (predtým stredných odborných učilíšť) v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zaznamenaná v tomto roku svoj 35. medzník. Za toto dlhé obdobie vôbec nezoviednala, naopak našla si svojich priaznivcov, zanietencov, skrátka ľudí čo sú ochotní venovať časť svojho osobného voľna pre dobrú vec, pre podujatie, ktoré ani po 34 rokoch nestratilo svoj lesk. Bez pátosu možno tvrdiť, že súťaž zapustila hlboké korene, a aj pri čoraz náročnejších podmienkach na jej organizáciu stále je tu a teší sa značnej popularite.

35. ročník, ktorý je v prípravnej etape sa uskutoční v polovici mája v Tatranskej Lomnici. Žiaľ účastníci sa nerozrástli a aj v tomto roku aktérmi budú zástupcovia 8 stredných odborných škôl z odvetvia stavebníctva. Sú to školy, kde pôsobí základná organizácia Integrovaného odborového zväzu. Z propozícií súťaže vyplýva, že každú zo zúčastnených škôl reprezentujú 3 študenti, celkom 24 účastníkov. Tí však musia absolvovať aj školské kolo a pochopiteľne v ňom uspieť.

Súťaž nezaznamenala podstatné zmeny oproti predchádzajúcim ročníkom. Tradične má dva okruhy: preukázanie znalostí z predpisov BOZP a test z praktických simulovaných bezpečnostných pri práci ohrozujúcich situácií. Nad regulárnosťou, tak ako pri väčšine súťaží, bude bdieť odborná trojčlenná porota. Prví traja na stupňoch víťazov sú ocenení hodnotnými cenami. Tiež budú pre víťaznú školu v súčte získaných bodov za svojich troch súťažiacich udelené putovný pohár a pohár ročníka súťaže.

Cieľ, ktorý touto súťažou sledujú organizátori je vychovávať mladých ľudí, ktorí získavajú prvé pracovné návyky v priebehu učenia sa, tak aby teoretické poznatky neskôr v plnom rozsahu uplatnili na pracoviskách pri ochrane zdravia a bezpečnosti v práci.

Treba ešte pripomenúť, že súťaž sa dostala aj mimo teritórium Slovenska a veľmi úspešne ju ako olympiádu s medzinárod-

nou účasťou organizujú odbory v Rakúsku. A aj preto je snahou organizátorov – IOZ dať do budúcnosti súťaži širší rozmer a organizovať ju nie iba na zväzovej úrovni ale v rámci celej Konfederácie odborových zväzov SR. To však budú musieť prejavovať záujem najmä tí, ktorí majú svoje odborové organizácie v školách stredného typu.

Iveta Kucová
Zväzová inšpektorka BOZP

Z konferencie sociálnych partnerov v oblasti textilného, odevného a kožiarskeho priemyslu

Na slovenský textilný a odevný priemysel mimoriadne tvrdo dopadajú vplyvy globalizačných procesov vo svetovej ekonomike, ale aj liberalizácia trhu, vývoj výmenných kurzov či rast energetických nákladov. Aj napriek týmto negatívnym javom odvetvie preukázalo schopnosť reagovať na tieto javy, nastúpilo dlhý proces reštrukturalizácie, modernizácie a tiež technologickej inovácie.

Odvetvie pozná svoje silné a slabé stránky, citlivo zvažuje príležitosti a ohrozenia ďalšieho vývoja. Oporou pri jeho ďalšom rozvoji je vzájomná spolupráca sociálnych partnerov – IOZ, sekcia odevného, textilného a kožiarskeho priemyslu a Asociácie textilného a odevného priemyslu Slovenskej republiky.

Stručná exkurzia po odvetví

Za uplynulých 15 rokov prešiel slovenský textilný a odevný priemysel hlbokými zmenami, ktoré sa odohrávali na domácom i zahraničnom trhu. Išlo najmä o „dôsledný“ proces privatizácie a liberalizácie. Tieto procesy nie vždy prospeli vývoju v odvetví a jeho dopady pocitujú mnohé subjekty doteraz. Dôkladnú „čistku“ urobila ázijská konkurencia, ktorá takmer úplne zdevastovala domácich producentov na trhu. Z vonkajších faktorov má zásadný vplyv na odvetvie najmä globalizácia a „vývoj kurzu domácej meny voči rozhodujúcim menám obchodu.“ Dôsledkom je mnoho štrukturálnych zmien v odvetví, v jeho organizácii a vo výrobnom portfóliu. Najintenzívnejšie dopady sú na veľkovýrobcov nenáročného sortimentu. Nastal sice hlboký prepád klasickej textilnej a odevnej výroby, začala sa však rozvíjať výroba technických textílií, špeciálnych textilných výrobkov a odevov.

Od polovice deväťdesiatych rokov v odvetví klesá zamestnanosť, ktorá sa zrýchlila najmä od roku 2003 (úbytok takmer 23 tisíc zamestnancov). Pozoruhodné je, že produktivita práce v tomto období rástla. Absolútna hodnota ukazovateľov produktivity na zamestnanca sa v roku 2007 zvýšila na viac ako dvojnásobok jej úrovne z roku 1993 (údaj z materiálu HSR SR 11/2008).

V súčasnosti sa textilný a odevný priemysel podieľa na produkcii tržieb priemyslu 1,2 %, na vývoze 1,4 %, na tvorbe pridanej hodnoty 1,9 %. Podiel odvetvia na zamestnanosti priemyslu je však na úrovni 7,5 %. V organizáciách s 20 a viac zamestnancami pracuje okolo 28 tisíc zamestnancov, v mikropodnikoch ďalších asi 12 tisíc (údaje z materiálu HSR SR).

Aktivity sociálnych partnerov

Slovenský odborový zväz pracovníkov textilného, odevného a kožiarskeho priemyslu (v súčasnosti zlúčený do Integrovaného odborového zväzu) a Asociácia textilného a odevného priemyslu SR sa nepretržite usilovali riešiť problémy odvetvia vlastnými silami. Spolupráca sociálnych partnerov pri hľadaní spoločných východísk sa výrazne zlepšila v období rokov 2007 a 2008, keď boli vypracované a realizované:

1. koncepčný dokument orientovaný na posilnenie konkurenčnej schopnosti odvetvia s využitím podporných programov a zdrojov, tak národných ako aj únijských do roku 2013. V dokumente je pozornosť sústredená na oblasť inovácií, vzdelávania, zamestnanosti, marketingových aktivít a na posilnenie konkurencieschopnosti,

2. akčný plán na posilnenie sociálneho dialógu v období rokov 2007 – 2008 s prepojením na zdroje EÚ. V popredí bol rozvoj partnerstva pri zabezpečovaní podporných úloh rozvoja odvetvia,

3. ideový zámer projektu „Sociálnym programom k prekonaniu hrozby nezamestnanosti v textilnom, odevnom, kožiarsko-obuvníckom priemysle.“ Jeho realizácia podporená zdrojmi z Európskeho sociálneho fondu by sa mala naplno prejavíť práve od tohto roka. V tomto projekte sa osobitný dôraz kladie na podporu pracovnej sily a jej uplatnenie na trhu práce, podporu rizikových a znevýhodnených skupín zamestnancov a na podporu regionálnej zamestnanosti.

Do kontextu týchto aktivít sa zaradila tiež konferencia sociálnych partnerov IOZ a ATOP obsahom orientovaná na udržanie zamestna-

nosti a aplikáciu „balíčka vládných opatrení“ v praxi. Konferencia sa konala na sklonku februára v Žiline. Pozvaní boli predstavitelia vlády, niektorých ministerstiev, Ústredia práce..., bankových inštitúcií, riaditelia podnikov z odvetvia textilu, odevov a kožiarskeho a samozrejme odborárski predáci z centrálnej i podnikovej úrovne.

Konferenciu otvoril Ing. Marián Vidoman, prezident ATOP SR a úvodným príhovorom priblížila témy konferencie Daniela Žuffová, podpredsedníčka IOZ. K hľadaniu riešení svojimi vystúpeniami prispeli viacerí účastníci, predovšetkým E. Kršíková, štátna tajomníčka MSVR SR, O. Nevecký, generálny sekretár Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení SR, J. Hudák, hlavný štátny radca MH SR, M. Gazdík, prezident KOZ SR.

Zjednocujúcim výsledkom konferencie v Žiline bolo prijaté **Posolstvo sociálnych partnerov textilného, odevného a kožiarskeho priemyslu** v ktorom ATOP SR, ZKOP SR a IOZ deklarujú:

- hľadať spolu východiská ako predísť bankrotom, inflácií, nezamestnanosti, chudobe a beznádeji,
- ľudský kapitál je najvyššou pridanou hodnotou, iba zamestnaný občan tvorí bohatý štát,
- nepodliehať skepsu a neuzatvárať sa do seba,
- efektívne využívať európske štrukturálne fondy,
- permanentným vzdelávaním pripravovať zamestnancov na nevyhnutné zmeny,
- monitorujeme vývoj zamestnanosti a uplatnenie zamestnancov,
- umožniť zvýhodnený odchod do predčasného dôchodku za presných podmienok,
- ochraňujeme domáci trh a podporujeme domácich výrobcov,
- na tripartitnej úrovni realizovať spoločné opatrenia na prospech podnikania a udržania zamestnanosti.

Tieto deklaratívne tézy sú v posolstve konkretizované na čiastkové opatrenia, ktoré sú vecné a čo je dôležité sú kontrolovateľné. Posolstvo bolo adresované poslancom NR SR, členom vlády SR a jednotlivých ministerstiev, Zväzu priemyslu SR, AZZZ SR, RÚZ SR, Klubu 500, Podnikateľskej aliancii Slovenska, KOZ SR a tiež európskym zamestnávateľským a odborovým štruktúram.

Na doplnenie treba uviesť, že spomínaným problémom sa venovali aj dve tohoročné predsedníctva IOZ.

Gabo Dudinský

Prekážky v práci na strane zamestnávateľa

A/ Pracovnoprávne vzťahy zamestnanca a zamestnávateľa upravuje predovšetkým Zákonník práce. Prípady, kedy zamestnávateľ z objektívnych príčin nemôže pridelovať na prechodnú dobu zamestnancovi prácu rieši § 142 ako prekážky v práci na strane zamestnávateľa (tieto prekážky sa nemusia dotknúť všetkých zamestnancov):

1. Ak zamestnanec nemôže vykonávať prácu v dôsledku **prestoja** (prechodný nedostatok spôsobený poruchou na strojom zariadení, v dodávke surovín alebo pohonnej sily, chybné pracovné podklady alebo iné podobné prevádzkové príčiny, t. j. tieto nedostatky majú bezprostredný vplyv na prevádzku zamestnávateľa, sú dočasné a nepredvídané a trvajú do ich odstránenia) a nebol po dohode preradený na inú prácu **patrí mu náhrada mzdy v sume jeho priemerného zárobku**.
2. Ak zamestnanec nemohol vykonávať prácu **pre nepriaznivé poveternostné podmienky** (v zásade sa týka zamestnávateľov, u ktorých chod prevádzky priamo závisí od poveternostných podmienok) **patrí mu náhrada mzdy najmenej 50 % jeho priemerného zárobku**.
3. Ak zamestnanec nevykonáva prácu **pre inú prekážku** (zamestnávateľ presne v písomnej dohode so zástupcami zamestnancov – ak u neho nepôsobia odbory so zamestnaneckou radou alebo zamestnaneckým dôverníkom – vymedzil vážne prevádzkové dôvody, pre ktoré nemôže zamestnancovi pridelovať prácu vážne prevádzkové dôvody majú zväčša dlhodobejší charakter a je možné vzhľadom na charakter činnosti zamestnávateľa ich predvídať. Túto dohodu, ktorá môže byť súčasťou kolektívnej zmluvy, nemožno nahradiť jednostranným rozhodnutím zamestnávateľa.) **patrí zamestnancovi náhrada mzdy v sume určenej dohodou najmenej jeho 60 % priemerného zárobku**.

B/ Najnovším riešením nemožnosti pridelovania práce zamestnancovi zamestnávateľom v dôsledku objektívnych príčin je tzv. **flexikonto pracovného času**. Túto možnosť do Zákonníka práce zaviedol zákon č. 49/2009 Z. z. s účinnosťou od 1. marca 2009.

Novelizované ustanovenie Zákonníka práce a to novým § 252c – **Prechodné ustanovenie** dáva zamestnávateľovi možnosť riešiť dopady ekonomickej krízy, t. j. zamestnanec nemôže z vážnych prevádzkových dôvodov vykonávať prácu.

Uplatnenie flexikonta pracovného času v súlade s § 252c ZP je možné len za podmienok a v čase:

1. Flexikonto pracovného času možno zaviesť len v ohraničenom období § 252c, t. j. **od 1. marca 2009 do 31. decembra 2012**.
2. Flexikonto pracovného času možno zaviesť **len dohodou s príslušným odborovým orgánom** (dohodu nemožno nahradiť dohodou so zamestnaneckou radou alebo zamestnaneckým dôverníkom, ani jednostranným rozhodnutím zamestnávateľa).

Dohoda musí byť vopred pred začatím uplatňovania fle-

xikonta a odporúča sa **písomná dohoda**. V dohode možno dohodnúť **priaznivejšie podmienky** ako ustanovuje § 252c ZP.

3. **Zamestnanec má nárok na mzdu** počas dohodnutého voľna (t.zn. zamestnanec nevykonáva prácu a nezdržiava sa v priestoroch zamestnávateľa) **najmenej v sume základnej zložky mzdy podľa § 119 ods. 3 ZP** a jej výplatu v riadnom výplatnom termíne. Tento čas pracovného voľna sa posudzuje ako výkon práce.
4. **Zamestnanec má povinnosť odpracovať takto poskytnuté pracovné voľno** za podmienok:
 - Pominula prekážka v práci na strane zamestnávateľa.
 - Zamestnanec nastúpi do práce v dohodnutom termíne po uplynutí prekážky v práci, resp. na základe dohodnutej výzvy zamestnávateľom (písomne, telefonicky, formou dohodnutou s nadriadeným).
 - Zamestnancovi pri nadpracovaní pracovného voľna nevzniká nárok na mzdu (t. z. na mzdu, ktorá mu bola poskytnutá počas tohto voľna).
 - Pri nadpracovaní pracovného voľna nad rámec určeného týždenného pracovného času, **nejde o prácu nadčas**.

***Poznámka:** Ak zamestnanec nadpracováva poskytnuté pracovné voľno mimo pracovných dní, počas pracovného voľna, vo sviatok, alebo v noci, patrí mu mzdové zvýhodnenie podľa platnej kolektívnej zmluvy, ak KZ nie je v minimálnom rozsahu podľa ZP.*

Námety a návrhy do obsahu dohody o poskytovaní pracovného voľna podľa § 252c Zákonníka práce medzi zamestnávateľom a príslušným odborovým orgánom:

- V zásade aj pri tejto zmluve platí zmluvná voľnosť, ale je nutné dodržať časovú obmedzenosť platnosti tohto ustanovenia ZP.
- Je nutné dodržať všetky nároky a limity, ktoré pre zamestnanca vyplývajú z kolektívnej zmluvy a ZP (denný odpočinok, nepretržitý týždenný odpočinok, príplatok za prácu v noci, vo sviatok, atď.).
- Presne vymedziť prevádzkové dôvody pre ktoré sa ustanovenie uplatňuje a ich preukazovanie.
- Vymedziť okruh zamestnancov, profesie na ktoré sa ustanovenie § 285c ZP vzťahuje.
- Dohodnúť vyrovnávacie obdobie (termín) počas ktorého je zamestnanec povinný odpracovať poskytnuté pracovné voľno bez nároku na mzdu (mzda zamestnancovi bola poskytnutá počas pracovného voľna).
- Dohodnúť čas a formu akou zamestnávateľ oznámi odpadnutie prekážky v práci, resp. akou formou zamestnávateľ vyzve zamestnanca do práce.
- Dohodnúť mzdové zvýhodnenie za prácu, ktorú vykonáva v noci, vo sviatok, v nedeľu a to vtedy, ak nie je dohodnuté v kolektívnej zmluve.
- Dohodnúť, že zamestnávateľ nebude počas tohto obdobia prepúšťať zamestnancov z organizačných dôvodov.

Marta Brodzianska

European Trade Union Confederation (ETUC) Confédération européenne des syndicats (CES)

Euromanifestácie: 14. mája BRUSEL
15. mája BERLÍN
16. mája PRAHA

Európska odborová konfederácia požaduje nový sociálny rámec v Európe

Boj proti kríze ! Občania musia byť na prvom mieste !

Zamestnanci a občania platia veľmi vysokú cenu za nemiernu ľahkomyselnosť a chamtivosť podnikateľského sveta, najmä bánk a finančného sveta.

Aj keď sú nevinní, následky krízy dopadajú tvrdo predovšetkým na nich. Veľmi rýchlo sa zvyšujú rady nezamestnaných, a aj tí, ktorí majú prácu nemajú istotu, že ju budú mať naďalej. Rastie chudoba, klesá kúpna sila a narastá deficit verejných financií a zadlžovanie krajín.

Európska odborová konfederácia sa vo svojej ofenzívnej stratégii zasadzuje o nový sociálny rámec v Európe, ktorého súčasťou sú tieto kľúčové body:

- rozšírený program obnovy, ktorý zabezpečí viac kvalitných pracovných miest, ochráni zamestnanosť v priemysle, poskytne investície do nových udržateľných technológií a zachová základné verejné služby,

- zabezpečenie lepšieho odmeňovania a dôchodkov, posilnenie „sociálneho štátu“, zvýšenie sociálnej ochrany a tým aj kúpnej sily, presadenie účinného uplatnenia práv účasti zamestnancov na riadení a správe, ktoré sú nevyhnutné pre ekonomické oživenie každej krajiny,
- skoncovanie s nedávnymi rozhodnutiami Európskeho súdneho dvora, ktorý uprednostňuje tržnú slobodu pred základnými právami a kolektívnymi zmluvami. Zmluvami, ktoré potvrdzujú sociálne ciele vnútorného trhu a zaručujú rovnaké zaobchádzanie a odmeňovanie pre všetkých zamestnancov, vrátane migrujúcich,
- účinná reguláciu finančných trhov, spravodlivé rozdelenie bohatstva, žiadny návrat „kasínového“ – hazardného kapitalizmu, zamedzenie podnikateľskej praxi realizovanej v posledných dvadsiatich rokoch na finančných trhoch,
- Európska centrálna banka musí prijať záväzok k ekonomickému rastu a plnej zamestnanosti, nie iba k stabilite cien.

EUROMANIFESTÁCIA V PRAHE

Podobne ako v minulých rokoch pripája sa KOZ SR k mobilizácii Európskej odborej konfederácie (EOK) na podporu európskych akčných dní, ktoré v tomto roku budú zamerané proti hospodárskej a sociálnej kríze. EOK považuje za neprijateľné, aby pracujúci a občania platili za krízu, ktorú oni nespôsobili. Preto EOK požaduje novú sociálnu agendu, ktorá zohľadní všetky aspekty a bude základom novej sociálnej politiky. Súčasťou akčných dní budú manifestácie, ktoré sa postupne budú konať v dňoch 14. až 16. mája v Madride, Bruseli, Berlíne a Prahe.

KOZ SR pripravuje účasť svojej delegácie na manifestácii 16. mája (sobota) v Prahe. Dopravu autobusom z Bratislavy do Prahy a späť zabezpečí KOZ SR. Ostatné náležitosti pre účastníkov zabezpečí príslušný odborový zväz.

Odchod z Bratislavy je organizovaný o 6.00 hod., naspäť z Prahy o 18.00 hod. Informujte sa na regionálnych pracoviskách alebo na centrále IOZ. Radi vás privítame medzi účastníkmi euromanifestácie.

-gad-